

## POSUDEK *DIPLOMOVÉ* PRÁCE

Typ posudku: *oponent práce*

Autorka práce: Bc. Marta Fedorková

Název práce: Parent-child relationship as a factor in the genesis of trust

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Remr, PhD., MBA

Oponent: Doc. Milan Tuček, CSc

Navržené hodnocení: *velmi dobře*

**Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.**

*1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?*

Cíl práce je zřetelně formulován v úvodu práce a především pak ve výčtu hypotéz, které jsou následně ověřovány v analytické části. Jde o dobře vystavěný standardní postup, kdy v teoretické části je objasněn význam pojmů a podán výčet teorií pokrývajících přenos hodnot v rodinách, na který navazuje vlastní analýza dat z konkrétního sociologického výzkumu (v daném případě jde o výzkum SoÚ AV ČR Distinkce a hodnoty 2008, který zahrnoval třicátníky a jejich rodiče).

*2. Opírá se autor o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?*

Autorka se opírá o rozsáhlou relevantní literaturu, využívá jak české, tak především cizojazyčné prameny.

*3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?*

Vhodnost dat pro řešenou úlohu je sporná. Nejde až tak o problematičnost reprezentativity spojeného souboru dětí a rodičů (celý soubor dětí-třicátníků je nepochybně kvótně reprezentativní za šetřenou kohortu, s podsouborem rodičů to tak není), ovšem tato reprezentativita není pro řešenou úlohu podstatná, ale problém je v zachycení přenosu hodnot v době socializace (viz blíže bod 7). Metody analýz jsou náročné a autorka je s přehledem aplikuje. Zde mám jen drobné nejasnosti: nerozumím, proč byly 10-ti bodové škály generalizované důvěry převedeny na čtyřbodové, proč diference mezi postojem rodiče a dítěte byla převedena na třibodovou škálu. Rozumím sice, proč byly vysvětlující znaky (styl výchovy ...) vyjádřeny jako dichotomie, ale není toto zjednodušení, které vyžadoval model až příliš velkou ztrátou informace? Myslím si, že model měl zahrnout nějaké vyjádření mezigenerační mobility (minimálně vzdělanostní).

*4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor opírá závěry, k nimž dospěl?*

Kvalita argumentů je bezesporná – plynou z poučeného požití náročných matematicko statistických modelů. Moje určité pochybnosti jsou spojeny s adekvátností použitých dat (viz bod 7).

5. Jsou v práci autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Úroveň odkazového aparátu je na vyšší standardu. Musím přiznat, že nejsem schopen posoudit kvalitu angličtiny.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Je třeba uvést, že autorka měla původně dosti odlišný projekt, který z mého pohledu byl podstatně sociologičtější – byl zaměřen na proměnu důvěry v závislosti nejen generační ale i ve vazbě na transformaci společnosti, který měl být řešen poměrně sofistikovaným matematicko statistickým modelem na výzkumné řadě ISSP za roky 1993-2010. Mám určité pochyby, že moduly ISSP zahrnují problematiku důvěry, ale o to až tak nejde. Nepochybně důvěru zahrnují periodicky opakované výzkumy EVS („evropské hodnoty“). Nutnost změny projektu je vysvětlována nedostupností dat za Slovensko. Nerozumím, proč nebyla využita data za Česko, která by autorka bez problémů získala z Datového archivu SoÚ (nebo přímo z archivu příslušného výzkumu ISSP, EVS– myslím, že by bylo možné získat i slovenská data), když nakonec beztak použila data české provenience.

Změnou projektu si diplomantka podle mého názoru výrazně zmenšila prostor pro sociologicky smysluplnou úlohu. Tak, jak je úloha nyní postavená, má z mého hlediska řadu nejasností: máme k dispozici data o současné generalizované důvěře dospělých dětí a jejich rodičů – nejsou to data z období, kdy docházelo k zásadní socializaci dětí (dospívání) a kdy došlo k sametové revoluci, sice máme vyjádření o klimatu rodiny, výchovných modelech, ale jde o retrospektivní hodnocení, ani netušíme, jak se generalizovaná důvěra rodičů a dětí měnila v souvislosti s transformací společnosti atd. Není divu, že modelování nepřináší žádná (očekávaná) vysvětlení.

8. *Náměty na diskuzi při obhajobě práce.*

-Je generalizovaná důvěra vůbec vhodná pro empirické zkoumání přenosu hodnot mezi generacemi (v rámci rodiny)? Nejsou základní životní hodnotové orientace vhodnějším objektem zkoumání?

-Došlo během dvaceti let transformace k nějakým výrazným posunům v míře generalizované důvěry. Má zde vliv generační příslušnost? Je možné vysledovat nějaký trend či souvislost např. s důvěrou v klíčové instituce společnosti? Jak bylo míra generalizované důvěry před rokem 89?

*Celkové hodnocení práce:*

Práce tvoří logicky kompaktní celek. Autorka v teoretické části prokázala, že se v problematice důvěry velmi dobře orientuje, v empirické pak, že ovládá náročné matematicko statistické modelování. Práci doporučuji k obhajobě. Určitá neadekvátnost dat řešenému problému mě vede k tomu, že práci nemohu hodnotit jako výbornou a navrhuji známku velmi dobře.

Datum:28.8. 2013

Podpis: